

MỘT SỐ HÌNH THỨC GIÁO DỤC KỸ NĂNG SỐNG CHO TRẺ MẪU GIÁO LỚN Ở TRƯỜNG MẦM NON SÔNG CẦU

Đào Thị Liễu, Bùi Thị Thu Hồng
Trường Cao đẳng Thái Nguyên

Tóm tắt: Bài viết đề cập đến các hình thức giáo dục kỹ năng sống cho trẻ mẫu giáo lớn, xây dựng được các hình thức, qua đó góp phần nâng chất lượng giáo dục ở trường Mầm non Sông Cầu.

Từ khóa: Kỹ năng sống, trẻ mẫu giáo lớn, trường mầm non.

SOME FORMS OF LIFE SKILLS EDUCATION FOR OLDER PRESCHOOL CHILDREN AT SONG CAU KINDERGARTEN

Abstract: This article discusses various forms of life skills education for older preschool children, developing methods that contribute to improving the quality of education at Song Cau Kindergarten.

Keywords: Life skills; older preschool children; kindergarten.

Nhận bài: 08/01/2026

Phản biện: 06/02/2026

Duyệt đăng: 10/02/2026

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Kỹ năng sống là nhu cầu giúp con người biến tri thức thành hành động, thái độ thành hành vi, kỹ năng để sống an toàn, khỏe mạnh, thành công và hiệu quả. Người có kỹ năng sống phù hợp sẽ luôn vững vàng trước những khó khăn, thử thách; biết ứng xử, giải quyết vấn đề một cách tích cực và phù hợp. Đối với trẻ mầm non - lứa tuổi tuy có sự chuyển biến rõ rệt về tâm lý, các em thích tìm tòi, khám phá song còn thiếu hiểu biết về thế giới, có tính hiếu động, thiếu kỹ năng sống, dễ bị lôi kéo, kích động. Vì vậy việc giáo dục kỹ năng sống cho trẻ mầm non là rất cần thiết, giúp học sinh rèn luyện hành vi có trách nhiệm đối với bản thân, gia đình và xã hội.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

Hình thức tổ chức giáo dục kỹ năng sống cho trẻ mẫu giáo khá phong phú như: tổ chức trò chơi, các hội thi, hoạt động giao lưu, hoạt động nhân đạo, hoạt động tình nguyện, hoạt động cộng đồng, sinh hoạt tập thể, lao động công ích, sân khấu hóa (thơ, hát, múa rối, tiểu phẩm,...), thể dục thể thao, tổ chức các ngày hội,... Mỗi hình thức hoạt động trên đều mang ý nghĩa giáo dục nhất định. Dưới đây là một số hình thức tổ chức giáo dục kỹ năng sống cho trẻ mẫu giáo.

2.1. Tổ chức thông qua trò chơi

Đặc điểm của trò chơi:

Trò chơi là một loại hình hoạt động giải trí, thư giãn; là món ăn tinh thần bổ ích và không thể thiếu được trong cuộc sống con người, những trò chơi phù hợp có tác dụng giáo dục tích cực. Trò chơi là hình thức tổ chức các hoạt động vui chơi với nội dung kiến thức thuộc nhiều lĩnh vực khác nhau, có tác dụng giáo dục “chơi mà học, học mà chơi”.

Mục đích của trò chơi nhằm lôi cuốn trẻ tham gia vào các hoạt động giáo dục một cách tự nhiên và tăng cường tính trách nhiệm; hình thành cho trẻ tác phong nhanh nhẹn phát huy tính sáng tạo cũng như tăng cường sự thân thiện, hoà đồng giữa các em, tạo hứng thú, xua tan mệt mỏi ...

Trò chơi có thể được sử dụng trong nhiều tình huống khác nhau như làm quen, khởi động, dẫn nhập. Trò chơi có những thuận lợi như: phát huy tính sáng tạo, hấp dẫn và gây hứng thú cho trẻ; tạo được bầu không khí thân thiện; tạo cho trẻ tác phong nhanh nhẹn...

Những chức năng cơ bản của trò chơi:

Trò chơi có nhiều chức năng xã hội khác nhau như chức năng giáo dục, chức năng văn hoá, chức năng giải trí, chức năng giao tiếp...

+ Chức năng giáo dục: Trò chơi là phương tiện giáo dục hấp dẫn, đáp ứng nhu cầu thiết thực của trẻ, tác động toàn diện đến tất cả các mặt khác nhau của nhân cách: về thể chất, tâm lý, đạo đức và xã hội. Trò chơi giúp các em nâng cao thể lực, rèn luyện sự nhanh nhẹn, dẻo dai và bền bỉ của cơ bắp, thần kinh, phát triển tốt các chức năng của các giác quan (thị giác, xúc giác, khứu giác, thính giác...), các chức năng vận động, phát triển tốt các phẩm chất và năng lực tư duy sáng tạo, linh hoạt.

Trò chơi còn phát triển tốt các phẩm chất nhân cách cho trẻ như tính tập thể, tính hợp tác, tính kỷ luật, tính sáng tạo, tính tự chủ, tính tích cực, sự nỗ lực, ý chí, lòng dũng cảm, tính linh hoạt, tính tự tin, sự thân thiện, lòng bao dung, những tình cảm đạo đức, tình cảm thẩm mỹ lành mạnh...

+ Chức năng giao tiếp: Trò chơi là một hình thức giao tiếp. Trò chơi tạo cơ hội để trẻ tham gia vào các mối quan hệ giao tiếp bạn bè, phát triển tốt các năng lực giao tiếp, trò chơi đồng thời là một phương tiện (một con đường) mà thông qua đó, trẻ có thể giao tiếp được với nhau một cách tự nhiên và dễ dàng.

+ Chức năng văn hoá: trò chơi là một hình thức sinh hoạt văn hoá lành mạnh của con người, thể hiện những đặc điểm văn hoá có tính bản sắc của mỗi dân tộc, mỗi cộng đồng. Mỗi trò chơi là một giá trị văn hóa dân tộc độc đáo. Tổ chức cho trẻ tham gia trò chơi là một phương pháp tái tạo văn hoá, bảo tồn văn hoá và phát triển văn hoá rất có hiệu quả (đặc biệt là các trò chơi dân gian, trò chơi lễ hội).

+ Chức năng giải trí: Trò chơi là một phương thức giải trí tích cực và hiệu quả, giúp trẻ tái tạo năng lực thần kinh và cơ bắp. Trò chơi giúp trẻ thư giãn, thay đổi tâm trạng, giải tỏa những buồn phiền, những mệt mỏi về trí tuệ và cơ bắp, tạo niềm vui, hứng khởi, sự hồn nhiên, yêu đời... để trẻ tiếp tục học tập và rèn luyện tốt hơn. Những trò chơi vui nhộn và hào hứng không chỉ thoả mãn nhu cầu của các em mà nó còn mang lại những giá trị tinh thần hết sức to lớn, hữu ích.

Phân loại trò chơi

Căn cứ vào nội dung chơi, có thể phân loại trò chơi như sau:

- Trò chơi trí tuệ phát triển tư duy (xếp hình theo mẫu, phân loại đồ vật, trò chơi nhớ hình ảnh...);

- Trò chơi vận động phát triển thể chất (trò chơi đuổi bắt, nhảy bao bố, ném bóng đúng đích...);

- Trò chơi khởi động (Ai nhanh hơn, cá nhảy cá lặn ....);

- Trò chơi ngôn ngữ phát triển giao tiếp (Kể chuyện theo tranh, đoán đồ vật qua miêu tả, hát kết hợp với vận động...);

- Trò chơi xã hội phát triển kỹ năng sống (Chơi đóng vai, xây dựng thành phố, trò chơi chia sẻ...)

Như vậy, tổ chức trò chơi cho trẻ là một hình thức tổ chức có tính phổ biến và có ý nghĩa giáo dục tích cực.

2.2. Tổ chức thông qua hội thi/cuộc thi

Hội thi/cuộc thi là một trong những hình thức tổ chức hoạt động hấp dẫn, lôi cuốn trẻ và đạt hiệu quả cao, giáo dục, rèn luyện và định hướng giá trị cho trẻ. Hội thi mang tính chất thi đua giữa các cá nhân, nhóm hoặc tập thể luôn hoạt động tích cực để vươn lên đạt được mục tiêu mong muốn thông qua việc tìm ra người/đội thắng cuộc. Chính vì vậy, tổ chức hội thi cho trẻ là một yêu cầu quan

trọng, cần thiết của nhà trường, của giáo viên trong quá trình giáo dục.

Mục đích tổ chức hội thi/cuộc thi nhằm lôi cuốn trẻ tham gia một cách chủ động, tích cực vào các hoạt động giáo dục của nhà trường; đáp ứng nhu cầu về vui chơi giải trí, thu hút tài năng và sự sáng tạo của trẻ; phát triển khả năng hoạt động tích cực và tương tác, góp phần bồi dưỡng và kích thích hứng thú trong quá trình nhận thức.

Hội thi/cuộc thi có thể được thực hiện dưới nhiều hình thức khác nhau như: thi vẽ, thi đố vui, thi tiểu phẩm, thi thời trang, thi kể chuyện, thi chụp ảnh, thi kể chuyện theo tranh, hội thi thời trang, hội thi bé khỏe, bé ngoan... có nội dung giáo dục về một chủ đề nào đó.

Khi tổ chức hội thi/cuộc thi nên kết hợp với các hình thức tổ chức khác (như văn nghệ, trò chơi, vẽ tranh...) để cuộc thi/hội thi phong phú, đa dạng, thu hút được nhiều học sinh tham gia hơn.

2.3. Thông qua hoạt động nhân đạo

Hoạt động nhân đạo là một nội dung hoạt động tác động đến trái tim, tình cảm, sự đồng cảm, thấu cảm của trẻ trước những con người có hoàn cảnh đặc biệt khó khăn. Thông qua hoạt động nhân đạo, trẻ biết thêm những hoàn cảnh khó khăn như người nghèo, người nhiễm chất độc da cam, trẻ em mồ côi, người tàn tật, khuyết tật, người già cô đơn không nơi nương tựa, người có hoàn cảnh đặc biệt khó khăn, những đối tượng dễ bị tổn thương trong cuộc sống... để kịp thời giúp đỡ, giúp họ từng bước khắc phục khó khăn, ổn định cuộc sống, vươn lên hoà nhập với cộng đồng.

Hoạt động nhân đạo giúp trẻ được chia sẻ những suy nghĩ, tình cảm và giá trị vật chất của mình với những thành viên trong cộng đồng, giúp các em biết quan tâm hơn đến những người xung quanh từ đó giáo dục các giá trị cho trẻ như: tiết kiệm, tôn trọng, chia sẻ, cảm thông, yêu thương, trách nhiệm, hạnh phúc...

Hoạt động nhân đạo trong trường mầm non có thể thực hiện dưới nhiều hình thức khác nhau như:

+ Xây dựng quỹ ủng hộ các bạn thuộc hộ nghèo, có hoàn cảnh khó khăn;

+ Tết vì người nghèo và nạn nhân chất độc da cam;

+ Gây quỹ ủng hộ người tàn tật, khuyết tật;

+ Quyên góp ủng hộ nhân dân vùng bão, lũ;

Tùy thuộc vào điều kiện thực tế của mỗi trường mà tổ chức hoạt động nhân đạo phù hợp, hiệu quả và có tính giáo dục cao cho các em.

2.4. Thông qua lao động công ích

Trong nhà trường, lao động công ích được hiểu là sự đóng góp sức lao động của trẻ. Lao động

công ích giúp trẻ hiểu được giá trị của lao động, từ đó biết trân trọng sức lao động và có ý thức bảo vệ, giữ gìn những công trình công cộng. Thông qua lao động công ích, trẻ được rèn luyện các kỹ năng sống như: Kỹ năng hợp tác, kỹ năng tìm kiếm và xử lý thông tin, kỹ năng phát hiện và giải quyết vấn đề, kỹ năng xác định giá trị, kỹ năng đặt mục tiêu, kỹ năng lập kế hoạch...

Các hoạt động công ích trẻ có thể tham gia ở nhà trường là:

-Vệ sinh vườn trường, sân trường, lớp học, môi trường xung quanh nhà trường;

-Trồng và chăm sóc vườn hoa, cây cảnh, cây xanh;

2.5. Thông qua sinh hoạt tập thể

Sinh hoạt tập thể là một yếu tố chính để duy trì và phát triển các hoạt động của nhà trường. Sinh hoạt tập thể là hình thức giáo dục về đạo đức, nhân bản, luân lý, giá trị,... đến với trẻ một cách nhẹ nhàng, hấp dẫn. Chúng ta nên biến những bài học đó thành những bài ca, điệu múa, điệu dân vũ, vở kịch hay trò chơi,... để các em được học tập một cách dễ hiểu, gần gũi, thoải mái nhất. Những hoạt động này không những giúp cho các em tiếp thu bài học một cách thoải mái, tự nhiên, mà còn giúp cho các em được vui chơi, thư giãn.

Sinh hoạt tập thể được tổ chức dưới những hình thức hoạt động như: ca hát, nhảy múa, vui chơi, dân vũ, vở kịch, múa hát sân trường, khiêu vũ, ...

* Ca hát

Ca hát là một hoạt động chủ lực không thể thiếu, vì nó nói lên được sức mạnh, sự đoàn kết, vui tươi và trẻ trung của tập thể.

Ca hát là giáo dục bằng truyền cảm, là bộc lộ tâm tình của mình bằng ngôn ngữ của âm thanh và nhịp điệu. Nó biểu dương ý chí và tình đồng đội, giải tỏa những buồn chán, ức chế, làm hưng phấn tinh thần, giải bày tâm trạng của cá nhân hay tập thể, đem lại bầu khí vui tươi trong sinh hoạt...

Vì ca nhạc mang tính đa diện như hùng tráng, bi thương, vui vẻ, trầm buồn, kích động... tùy theo bài hát cũng như tâm trạng người hát và người

nghe. Cho nên chỉ cần nghe một cá nhân hay tập thể hát lên một vài bài hát, thì chúng ta cũng có thể đánh giá được tâm trạng và “trình độ” sinh hoạt của cá nhân hay tập thể đó.

* Ca múa tập thể

Ca múa tập thể là một trong những sinh hoạt ưa thích của trẻ, nó vừa giải trí, vừa vận động, vừa là một phương tiện giáo dục rất hiệu quả.

Ca múa là hình thức bộc lộ tình cảm bằng những cử chỉ và điệu bộ một cách có nghệ thuật, cho nên điệu múa phải đi đôi với lời ca, bổ túc cho nhau, làm nổi bật ý tưởng của lời ca. Phải linh động, uyển chuyển, nhịp nhàng theo tiết tấu nhịp điệu của bài ca.

Ca múa tập thể nghĩa là những điệu múa mà tất cả mọi người đều có thể thực hiện được như: múa hát sân trường, dân vũ rửa tay, khiêu vũ tập thể,....

III. KẾT LUẬN

Giáo dục kỹ năng sống cho trẻ mẫu giáo cần được thực hiện thông qua những hình thức linh hoạt, đa dạng và phù hợp với đặc điểm tâm lý – nhận thức của trẻ. Các hình thức như thông qua trò chơi, trải nghiệm thực tế, sinh hoạt hằng ngày, kể chuyện – đóng vai, lao động đơn giản, hoạt động nhóm và nêu gương có vai trò đặc biệt quan trọng vì giúp trẻ học bằng trải nghiệm, bắt chước và thực hành, thay vì tiếp thu thụ động. Việc giáo dục kỹ năng sống đạt hiệu quả cao khi được lồng ghép tự nhiên trong các hoạt động chăm sóc – giáo dục hằng ngày, gắn với các tình huống quen thuộc của trẻ ở trường và ở nhà. Đồng thời, cần có sự phối hợp chặt chẽ giữa nhà trường, gia đình và xã hội nhằm tạo môi trường thống nhất, an toàn và giàu tính giáo dục cho trẻ.

Như vậy, lựa chọn và vận dụng đúng đắn các hình thức giáo dục kỹ năng sống sẽ góp phần hình thành cho trẻ những kỹ năng cơ bản, giúp trẻ tự tin, chủ động, biết hợp tác, tự bảo vệ bản thân và thích nghi tốt với môi trường sống, tạo nền tảng vững chắc cho sự phát triển nhân cách toàn diện trong các giai đoạn tiếp theo.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Nguyễn Thanh Bình (2008), *Giáo trình giáo dục kỹ năng sống*, NXB Đại học Sư phạm Hà Nội.
 Nguyễn Thanh Bình (2007), “*Giáo dục kỹ năng sống dựa vào trải nghiệm*”, Tạp chí giáo dục (Tr 18,19).
 Nguyễn Đăng Khoa (2024), *Bộ tài liệu giáo dục kỹ năng sống cho trẻ mầm non*, NXB Thông tin và Truyền thông.
 Bùi Văn Trực (2021), *Giáo dục Kỹ năng sống cho trẻ mầm non - tập 1*, NXB Hồng Đức
 Nguyễn Thị Mỹ Lộc, Đinh Thị Kim Thoa, Phan Thị Thảo Hương (2012), *Giáo dục giá trị sống và kỹ năng sống cho trẻ mầm non*, NXB Đại học Quốc gia HN.
 Bộ Giáo dục và Đào tạo (2010), *Giáo dục kỹ năng sống trong các môn học ở tiểu học - tài liệu dành cho giáo viên*, NXB giáo dục Việt Nam.
 Bộ Giáo dục và Đào tạo (2018), *Dự thảo Chương trình giáo dục phổ thông - Hoạt động trải nghiệm*.